

Latvijas Bankas noteikumu projekta
"Noteikumi par kārtību, kādā persona var iesniegt un Latvijas Banka izskata ziņojumu
par finanšu tirgu regulējošo normatīvo aktu iespējamiem vai faktiskiem pārkāpumiem"
anotācija

Nosaukums	Noteikumi par kārtību, kādā persona var iesniegt un Latvijas Banka izskata ziņojumu par finanšu tirgu regulējošo normatīvo aktu iespējamiem vai faktiskiem pārkāpumiem
Dokumenta veids	Latvijas Bankas noteikumi
Izdošanas pamatojums	Alternatīvo ieguldījumu fondu un to pārvaldnieku likuma 86. ¹ panta trešā daļa, Apdrošināšanas un pārapdrošināšanas izplatīšanas likuma 69. panta trešā daļa, Finanšu instrumentu tirgus likuma 147. ⁶ panta trešā daļa, Ieguldījumu brokeru sabiedrību likuma 38. panta piektā daļa, Ieguldījumu pārvaldes sabiedrību likuma 86. ¹ panta trešā daļa, Kredītiestāžu likuma 106. ² panta trešā daļa, Segto obligāciju likuma 99. panta trešā daļa.
Mērķis un būtība	Finanšu tirgū un tā dalībnieku rīcībā iespējams konstatēt gadījumus, kas neatbilst tiesību aktos noteiktajiem standartiem. Savukārt bez sabiedrības locekļu aktīvas iesaistes un atbalsta ikviena tiesību norma darbojas nepilnvērtīgi. Lai veicinātu savlaicīgu, vienotu un precīzu finanšu tirgu regulējošo prasību piemērošanu un finanšu tirgus dalībnieku darbības kvalitāti, šobrīd ir spēkā Finanšu un kapitāla tirgus komisijas 2020. gada 22. decembra normatīvie noteikumi Nr. 241 "Normatīvie noteikumi par kārtību, kādā persona var iesniegt un Finanšu un kapitāla tirgus komisija izskata ziņojumu par finanšu un kapitāla tirgu regulējošo normatīvo aktu iespējamiem vai faktiskiem pārkāpumiem" (turpmāk – Noteikumi Nr. 241). Savukārt saskaņā ar Latvijas Bankas likuma pārejas noteikumu 3. punktu Finanšu un kapitāla tirgus komisijas ārējie normatīvie akti, kas izdoti līdz 2022. gada 31. decembrim, piemērojami līdz dienai, kad stājas spēkā attiecīgie Latvijas Bankas ārējie normatīvie akti, bet ne ilgāk kā līdz 2024. gada 31. decembrim. Ņemot vērā minēto, Latvijas Banka ir izstrādājusi noteikumu projektu "Noteikumi par kārtību, kādā persona var iesniegt un Latvijas Banka izskata ziņojumu par finanšu tirgu regulējošo normatīvo aktu iespējamiem vai faktiskiem pārkāpumiem" (turpmāk – projekts), kas aizstās Noteikumus Nr. 241. Projektā saglabāts Noteikumos Nr. 241 ietvertais regulējums. Projekts ir izstrādāts, ieviešot Komisijas 2015. gada 17. decembra Īstenošanas direktīvu (ES) 2015/2392 par Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 596/2014 attiecībā uz ziņošanu kompetentajām iestādēm par faktiskajiem vai iespējamajiem minētās regulas pārkāpumiem (turpmāk – Īstenošanas direktīva). Laika gaitā

	šādas prasības attiecībā uz ziņošanu kompetentajām iestādēm par faktiskiem vai iespējamiem pārkāpumiem tikušas iekļautas arī citu finanšu tirgus nozaru direktīvās un regulās. Noteikumi tiek izdoti, lai izpildītu likumdevēja noteikto deleģējumu, kas ietverta Alternatīvo ieguldījumu fondu un to pārvaldnieku likuma 86.¹ panta trešajā daļā, Apdrošināšanas un pārapdrošināšanas izplatīšanas likuma 69. panta trešajā daļā, Finanšu instrumentu tirgus likuma 147.⁶ panta trešajā daļā, Ieguldījumu brokeru sabiedrību likuma 38. panta piektajā daļā, Ieguldījumu pārvaldes sabiedrību likuma 86.¹ panta trešajā daļā, Kredītiestāžu likuma 106.² panta trešajā daļā un Segto obligāciju likuma 99. panta trešajā daļā.
Legitīmais mērķis	Projekts nepieciešams, lai ziņojošai personai noteiktu speciālu kārtību ziņošanai par faktiskiem vai iespējamiem pārkāpumiem ieguldījumu pārvaldes sabiedrību, alternatīvo ieguldījumu fondu un to pārvaldnieku, apdrošināšanas un pārapdrošināšanas izplatītāju un kredītiestāžu darbībā, finanšu instrumentu tirgus sektorā, kā arī noteiktu, ka visa ar ziņošanu saistītā informācija ir ierobežotas pieejamības informācija. Turklāt projekts Latvijas Bankas darbiniekam neuzliek papildu slogu, jo projekts pamatā nosaka kārtību, kādā ziņojošā persona iesniedz Latvijas Bankai ziņojumu par tiesību aktu pārkāpumiem. Līdz ar to noteikumi tiek izdoti citu personu tiesību un sabiedrības labklājības aizsardzībai, jo personas, kas kompetentajām iestādēm ziņo par faktiskiem vai iespējamiem pārkāpumiem finanšu tirgū un tā dalībnieku darbībā, var sniegt noderīgu informāciju kompetentajām iestādēm un palīdzēt tām atklāt un noteikt sankcijas par finanšu tirgus pārkāpumiem. Vienlaikus nosakot skaidru procesu, kā arī informācijas aizsardzības pasākumus, tiek definēti tiesiskie mehānismi šādai ziņošanai, lai Latvijas Banka varētu pildīt tai noteiktos uzdevumus atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajai kārtībai, t. i., ievērojot tiesiskuma principu.
Samērīgums	Ziņošana par iespējamiem vai faktiskiem pārkāpumiem ir viens no veidiem, kas var veicināt gan finanšu tirgus dalībnieka darbības kvalitāti, gan arī tirgus uzticamību kopumā, un šādas informācijas saņemšana var palīdzēt atklāt iespējamus vai faktiskus pārkāpumus, kā arī mazināt pārkāpumu izdarīšanas risku. Tādējādi vienotas ziņošanas kārtības noteikšana var veicināt to, ka ziņojošā persona, kuras rīcībā ir nonākusi informācija par iespējamu vai faktisku pārkāpumu, saprotot, kādā formā un ar kādu saturu tā ziņojumu par pārkāpumu var iesniegt, šādu ziņojumu sniegs. Turklāt vienota kārtība, kāda ir noteikta noteikumos, var veicināt arī personas labāku izpratni par noteikumos noteikto ziņošanas kārtību un mērķi, proti, ka ziņošana ir ne tikai paša finanšu tirgus dalībnieka un ziņojošās personas interesēs, bet arī visas sabiedrības interesēs, veicinot finanšu tirgus stabilitāti un uzticamību. Līdz ar to noteikumu projekts ir piemērots legatīvajam mērķa sasniegšanai.

	Atbilstošākais veids, kā noteikt juridiski saistošu kārtību ziņojošajām personām ziņojumu sniegšanai, vienlaikus nodrošinot personas datu aizsardzību un paredzot arī to, ka šādi ziņojumi tiek izskatīti, tostarp, ka ziņojošā persona var saņemt gan informāciju par tās ziņojuma saņemšanu, gan informāciju par ziņojuma izskatīšanas gaitu, ir izdot Latvijas Bankas noteikumus. Citas alternatīvas jautājuma noregulēšanai un vienotu prasību noteikšanai nebūtu efektīvas, jo nenodrošinātu saprotamu iesniegšanas un paredzamo ziņojumu izskatīšanas kārtību. Ziņošana pati par sevi likumos, saskaņā ar kuriem izdod noteikumus, ir noteikta kā tiesība, nevis kā pienākums. Līdz ar to personai ir rīcības brīvība par pārkāpumu ziņot vai neziņot. Projektā paredzētais, ka informācija par ziņojošo personu un tās sniegto ziņojumu tiek atbilstoši aizsargāta, var veicināt to, ka persona ziņo par pārkāpumu, kas tai kļuvis zināms. Tādējādi projekts var veicināt sabiedrības izpratni par iespējām ziņot Latvijas Bankai, ja tiek konstatēti iespējami vai faktiski pārkāpumi, un sabiedrība var tikai iegūt no šādu noteikumu spēkā stāšanās. Savukārt persona, kas pārkāpusi normatīvajos aktos noteikto, nebauda tiesisko aizsardzību pēc būtības un tai nav leģitīmas intereses, lai par izdarīto pārkāpumu netiktu ziņots. Tāpēc informācija par šādu nodarījumu ir pēc iespējas jādara zināma institūcijām, kuras nodrošina sabiedrības tiesību un likumības aizsardzību.
Spēkā stāšanās	Atbilstoši Latvijas Bankas likuma 8. panta otrajai daļai – nākamajā dienā pēc noteikumu publicēšanas oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis".
Ietekme uz Latvijas Bankas budžetu	Nav ietekmes uz Latvijas Bankas budžetu.
Administratīvā sloga un izmaksu novērtējums (tirgus dalībniekiem)	Salīdzinājumā ar Noteikumiem Nr. 241 projekts neparedz jaunas prasības, un projekta īstenošanā tirgus dalībnieks netiek iesaistīts.
Saistītie dokumenti	Ar projektu saistīti: 1) Alternatīvo ieguldījumu fondu un to pārvaldnieku likums; 2) Apdrošināšanas un pārapdrošināšanas izplatīšanas likums; 3) Finanšu instrumentu tirgus likums; 4) Ieguldījumu brokeru sabiedrību likums; 5) Ieguldījumu pārvaldes sabiedrību likums; 6) Kredītiestāžu likums; 7) Segto obligāciju likums; 8) Noteikumi Nr. 241; 9) Īstenošanas direktīva.
Saskaņošana ar Eiropas Centrālo banku	Nav nepieciešama.
Saskaņošana ar citām publiskām un privātām personām	Noteikumu projekts 2024.gada 9. oktobrī tika publicēts Latvijas Bankas tīmekļvietnes www.bank.lv sadaļas "Tiesību akti" apakšsadaļā "Sabiedrības līdzdalība", aicinot priekšlikumus iesniegt

	līdz 2024. gada 23. oktobrim. Vienlaikus par noteikumu projektu un notiekošo sabiedrības līdzdalību tika informēti Latvijas Finanšu nozares asociācija, Latvijas Apdrošinātāju asociācija, Latvijas Profesionālo apdrošināšanas brokeru asociācija, Latvijas Apdrošināšanas brokeru asociācija, Latvijas Privātā un Iespējkapitāla asociācija, AS "Rietumu banka", "INDEXO Banka" AS. Pēc sabiedrības līdzdalībai noteiktā termiņa beigām noteikumu projekts tika iesniegts izskatīšanai Latvijas Bankas konsultatīvās finanšu tirgus padomes sēdē.
Saskaņošanas rezultāti	Sabiedrības līdzdalības rezultātā par noteikumu projektu netika saņemti iebildumi vai priekšlikumi. Noteikumu projekts 2024. gada 30. oktobrī tika izskatīts Latvijas Bankas konsultatīvās finanšu tirgus padomes sēdē, kurā par noteikumu projektu netika saņemti iebildumi vai priekšlikumi, atbalstot noteikumu projekta iesniegšanu apstiprināšanai Latvijas Bankas padomē.

Eiropas Savienības tiesību aktu pārņemšanas/ieviešanas tabula

Latvijas Bankas noteikumu projekta nosaukums: "Noteikumi par kārtību, kādā persona var iesniegt un Latvijas Banka izskata ziņojumu par finanšu tirgu regulējošo normatīvo aktu iespējamiem vai faktiskiem pārkāpumiem " (turpmāk – projekts)

Eiropas Savienības tiesību akta nosaukums: Komisijas 2015. gada 17. decembra Īstenošanas direktīva (ES) 2015/2392 par Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 596/2014 attiecībā uz ziņošanu kompetentajām iestādēm par faktiskajiem vai iespējamajiem minētās regulas pārkāpumiem (turpmāk – Direktīva 2015/2392)

Eiropas Savienības tiesību akta pants, punkts vai apakšpunkts, kurā paredzētās prasības Latvijā jāizpilda <i>(norāda pēc iespējas konkrētāku teksta vienību)</i>	Projekta punkts/apakšpunkts, kas izpilda A ailē minēto prasību <i>(norāda pēc iespējas konkrētāku teksta vienību)</i>	Vai A ailē minētā prasība ar B ailē minēto projekta punktu/apakšpunktu tiek izpildīta pilnībā vai daļēji <i>(ja daļēji, norāda, kur un kā ir vai tiks nodrošināta prasības pilnīga izpilde)</i>	Vai B ailē norādītais projekta punkts/apakšpunkts paredz stingrākas prasības nekā A ailē minētā prasība <i>(ja paredz stingrākas prasības, papildus norāda pamatojumu šādu stingrāku prasību nepieciešamībai)</i>	Vai A ailē minētā prasība ir jāizpilda obligāti <i>(ja Eiropas Savienības tiesību akts paredz izvēles iespēju, papildus norāda, vai un kādēļ šī rīcības brīvība Latvijā ir vai nav jāizmanto)</i>	Vai A ailē minētais Eiropas Savienības tiesību akts paredz dalībvalsts paziņošanas pienākumu Eiropas Savienības institūcijām <i>(ja paredz, norāda, kas un kādā termiņā šo paziņošanas pienākumu izpildīs)</i>
A	B	C	D	E	F
Direktīvas 2015/2392 3. pants	Projekta 2. punkts	Izpilda pilnībā	Nē	Jā	Direktīvas 2015/2392 13. pants paredz, ka dalībvalstis pieņem minētos noteikumus, tajos ietver atsauci uz šo direktīvu. Dalībvalstis tūlīt dara

					zināmus Komisijai minēto noteikumu tekstus. Saņemot Latvijas Bankas informāciju par šā projekta apstiprināšanu Latvijas Bankas padomē un publicēšanu oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis", minēto paziņošanas pienākumu izpildīs Finanšu ministrija, sniedzot paziņojumu Eiropas Komisijai.
Direktīvas 2015/2392 4. pants	Projekta 4., 6., 7. punkts	Izpilda pilnībā	Nē	Jā	
Direktīvas 2015/2392 5. pants	Projekta 5. punkts	Izpilda pilnībā	Nē	Jā	
Direktīvas 2015/2392 6. pants	Projekta 12. punkts	Izpilda pilnībā	Nē	Jā	